זתים או לפצוע בו אגוזים ו ג ולר"ת א"צ שיהא ראוי לדבר אחר אלא כיון שתקנו ועשה מעשה והכינו לכך סגי : הגה ד ומקרי ע"י כך כלי שמלאכתו להיתר ומותר לטלטלו כמו שנתבאר לעיל סי' ש"ח ס"ג (ב"י והרמב"ם) ז ונגר שהוא יתד שנועלים בו ותוחבין אותו באסקופה למטה ודומה טפי לבנין לא סגי בהכי ואין נועלים בו אא"כ יהא קשור וכיצד יהא קשור אפיש בראשו גלוסטרא דהיינו שהוא עב באחד מהראשים וראוי לכתוש בו שדומה לכלי סגי (א) אפי' אם קשור בחבל דק שאינו ראוי (°) להיות ניטל בו ח ואפי' אם אינו קשור בדלת עצמו אלא בבריח הדלת ט ואפי' אם החבל ארוך ואינו תלוי כלל באויר אלא כלו מונח בארץ י ואם אין בראשו גלוסטרא אם הוא קשור בדלת עצמה סגי אפילו בחבל דק שאינו ראוי לינטל בו ואפי' כולו מונח בארץ ואם אינו קשור בדלת אלא בבריח צריך שיהא הקשר אמיץ שיהא ראוי לינטל בו ואפ"ה אין צריך שיהיה תלוי אלא אפי' כולו מונח בארץ מותר שאין אסור (°) אלא כששמטו ומניחו בקרן זוית :

ב כ כל נגר שאמרנו מיירי שאסקופה גבוה וכשנועץ אותו במפתן אינו נוקב בארץ (ב) אבל אם נפחתה האסקופה בענין שכשמכניס הנגר בחור נוקב(ג) תחתיו בארץ הוי בנין ה ואסור לנעול בו:

ג ל רחבה שאחורי הבתים שאין נכנסים ויוצאים בה תדיר אם עשה דלת לפתחה או שהולה בה מחצלת של קנים וכן פרצה שגדרה בקוצים כעין דלת מ אם יש להם ציר (פי' ציר נוקבין הדלת וקובעים בו עץ חד כדי להכניסו באחרן לכאן ולכאן) או אפי' אין להם עתה ציר אלא ו שהיה להם ציר נועלים בהם אפילו אין נגררים בארץ רק שקשרם ותלאם לנעול בהם ולא חשוב כבונה שניכר בהם שהוא דלת כיון שהיה להם ציר : הגה וכ"ש אם יש להם ציר עדיין ובלבד שלא יחזור הציר למקומו כדרך שיתבאר לקמן סי' תקי"ט (ב"י) אבל אם אין להם ציר ולא היה להם ציר ז אין נועלין בהם (ג) ס אא"כ היו גבוהים מן הארץ ס ופתח העשוי לכניסה ויציאה תדיר נועלים בו אפי' לא היה לו ציר מעולם והוא נגרר :

ד ע דלת העשוי מלוח אחד או שאין לה אסקופה התחתונה וכשפותחין שומטין אותה ועוקרין אותה (ד) אין נועלים בה (ד) פ אפי' יש לה ציר (°) : הגה אבל דלת העשויה (°) מקרשים הרבה שרי אע"ג ששומטים אותה כשפותחה אם יש לה אסקופה וה"ה במקום שנועלים בקרשים הרבה ויש חקיקה למעלה ולמטה שמכניסים בהם הקרשים שדינם כדלת ח הואיל (ה) ואינן לוח אחד לכל הדלת (ב"י):

ה ° ט ל שידה תיבה ומגדל שפתחיהן מן הצד ויש להם שני צירים א' למעלה ואחד למטה

אם

°עפי' ס"ח ס"ט

מגן אברהם

ג ולר"ת וכו'. (°) וכ"פ בסימן ש"ח ס"י : ד ומקרי ע"י כו'. אבל קנה שמוסקין בו זתים אע"פ שנוטלין בו מ"מ מקרי [°] מלאכתו לאיסור וכ"מ ברמב"ם וב"י : ה ואסור לנעול. (°) ואם עשה לו בית יד ודומה למקבת מוכח דכלי הוא ושרי (ב"י הרי"ף) : ו שהיה להם ציר. וניכר שהיה להם ציר כמש"ל : ז אין נועלין בהם. וה"ה בפקק החלון אם אינו עשוי לפתוח אלא לעתים רחוקים הוי כאהל קבע (כמ"ש ברא"ש סוף עירובין ע"ש) עמ"ש סימן שט"ו ס"ה : ח הואיל ואינן לוח א'. משמע דבלוח א' אסור אפי' עשוי לפתוח ולנעול כמ"ש בב"י דקאי לחנויות וצ"ע מ"ש בס"ה פקק החלון כגון לוח משמע אפילו בלוח אחד שרי ואפשר דע"ש שהם מחוברין יחד קרוי לוח אבל הב"ח כ' בשם התו' דלף העשוי מלוח א' אם עשוי לכניסה ויציאה תדיר שרי כמ"ש ס"ג ויש להקל[°] דהא הרמב"ם מיקל טפי ע"ש : ט שידה וכו'. כל דלתות שלהם היו להם (°) ב' רגלים א' למעל' וא' למטה וחור אחד היה (°) במפתן וכנגדו חור למעלה במשקוף והיכא שהחור באמצע פתח התיבה נ"ש למיגזר [°] שמא יתקע

ולפ"ה

ט"ז

שיג (א) אפי' אם קשור בחבל דק. משמע דאם אינו קשור כלל ל"מ גלוסטרא וכ"מ לע"ד בגמ' דאמרינן בניטל באגודו כ"ע ל"פ כו' היכא דאית ליה [°] גלוסטרא בקשור ותלוי כ"ע לא פליגי כי פליגי באינה קשורה וב"י כתב דקמ"ל כמו דר"ת דאפי' בקשור אוסר כל שאינו ניטל באגודו וקשה דטפי הו"ל להשמיענו כח דהתירא דהיינו דלר' יוסי שרי אף בלא קשור כלל כל שיש לו גלוסטרא דהכי אמרינן כח דהיתר' עדיף ותו דהא הלכה כר"י אלא פשוט דאף לר"י בעינן עכ"פ קשור אלא דא"צ שיהיה ניטל באגודו : (ב) אבל אם נפחתה האסקופ' כו'. נ"ל דדוקא כשהיה תחלה האסקופה שלימה למטה דהנקב לא הגיע עד סוף האסקופה ונתקלקל ונעשה הנקב עד סופה ועי"ז נוקב הנגר בארץ ועושה גומא בארץ ע"כ הוה כבנין וכ"מ ל' רש"י שכתב ונועץ בקרקע כו' משמע שעושה נקב חדש אבל אם מתחלה עשה חלל בקרקע מקום שהנגר יהיה ראשו שם וכן יהיה תמיד שאינו מוסיף נקב בארץ אין איסור בזה משום דמחזי כבנין דהוה כפקק החלון דריש הסי' ובזה ניחא מה שנהוג הבתים עושים נקבים בחומה אצל הדלת מכאן ומכאן ותוחבין הבריח בהם שהולך מקצה זה לזה ולא אמרינן דהוי כבונה דמה לי שנכנס בחומה או למטה בארץ אלא ודאי כדאמרן שנעשה מתחלה לכך נקבים בחומה ע"כ אין איסור ועוד נראה דכיון שעושין טבעת של ברזל באמצע הבריח ובו אוחזין בשעת פתיחה ונעילה ומושכין את הבריח זה הוה כעשה לו בית יד דפשוט בגמ' דמותר אפי' באין קשור ותלוי ופי' הרי"ף דקאי אנקמז דהיינו נפחתה האסקופה : (ג) אא"כ היו גבוהים כו'. הטעם בשם הראב"ד דכיון דלא משתמש שם תדיר מסתמא כשהוא סותם בפתח זה דעתו שיהיה כן לימים מרובים וה"ל אהל קבע דמחזי כבונה לא כפתח שהיא לפתיחה בכל זמן וא"כ אם הוא במקום שעומד לפתיחה תמיד מותר אפי' אין גבוה אע"פ שהדלת היא של עראי כמו אלו אבל רש"י תלה הטעם באשר הדלת היא עראי ואין חושש [°] לקבוע אותה כראוי אלא זוקפה כנגד הפתח וע"כ מחזי כבונה ואם כן אפי' בבית שמשתמשין בו תדיר אם עשה דלת כזה אסור בלא ציר וע"כ יפה כתב ב"י שיש מחלוקת בין פרש"י להראב"ד : (ד) אפי' יש לה ציר. הטעם דכיון דאין לה צורת הפתח כמו שאר פתחים נראה כבונה

וסותר

באר הגולה

ו שם בתוספות ז עירובין ק"ב במשנה כר' יוסי וכדמפרש שם בגמרא ק"ב כרי"ף וכמ"ש הרא"ש שם ח שם בתוס' ט טור י שם במשנה וכר"י וכדמפרש לה רב' שם כ שם בברייתא וכר"י וכפירש"י ל שם ק"א במשנה וכפי' רש"י מ שם וכרבא נ שם כדמפרש ליה רבא ס טור בגמ' ומדברי הרא"ש שם בשם הראב"ד ע שם בגמרא דלא כרבה ואיכא תרי לישני בפירושו ופסק הטור בשניהם להחמיר פ תוספות שם והטור (° אם מותר לסלק אריחי החנויות לקמן סימן תקי"ט) צ שם ק"ב בברייתא:

לבושי שרד

שם(°) להיות ניטל שאם רוצה לטלטלו ע"י אותו חבל מיד נפסק : שם (°) אלא כששומטו שאינו קשור כלל וכששומטו ממקום הנעילה הניחו בקרן זויה דאז אינו נראה כמוכן לנעול הוי כבונה : ט"ז סק"א (°) היה לו לומר בקשור ותלוי כנ"ל בניטל באגודו. ר"ל בחבל אמיץ שראוי ליטל בו : מ"א סק"ג (°) כ"פ בסי' ש"ח ס"י כוונתו להקשו' דברי הש"ע אהדדי דבש"ס מדמה דין זה לדין כיסוי כלים ובסי' ש"ח ובשניהם פליגי רש"י ור"ת ולמה לא הביא הש"ע גם שם פלוגתא זו: סק"ד (°)מלאכתו לאיסור. כיון שעיקרו עשוי לכך הולכין אחר רוב תשמישו : סק"ה (°) בית יד הוא כמו גלוסטרא דלעיל דדומה למקבת שבוטשין בו בשרים יע' בב"י דאם יש בראשו גלוסטרא לא מהני בהא בסעיף הקודם משום דלא עשה בה מעשה אלא מתחלה יש בו גלוסטר' ולא שרי הכא אא"כ עשה הגלוסטרא בידים הו לא מיחזי כבונה דאין דרך לשקע כלי בבנין לבטלו שם וכיון שעשה בו מעשה לעשותה כלי שרי ע"ש : (ט"ז סק"ג) (°) לקבוע אותה כראוי וכיון דאין לה צורת דלת הכא מיחזי כבונה : הגה ס"ד (°) בקרשי' הרבה כ"כ הב"י על היתר החנויות שנוהגין כן לפי מה שמחזירין הקרשים לתוך החקוק לא מיקרי מחזיר הציר למקומה וא"כ החקיקה מיקרי אסקופה וגם לא מיקרי לוח אחד אף שנוהגין כל ליה ולוח לבד מ"מ הואיל שבכל הדלת יש כמה לוחות הוי כדלת אחת העשוי מקרשים הרבה (מ"א ססק"ח) (°)דהא הרמב"ם מקיל טפי. הרמב"ם ס"ל דלא כמחבר שכ' דלת העשוי מלוח אחד או שאין לה אסקופה והרמב"ם ס"ל דלא אסור אלא בב' לריעותא שהיא מלוח אחד וגם אין לה אסקופה וא"כ לדידיה הכא שרי אפי' בלוח אחד דהא החקיקה הוי אסקופה תש"ה אע"ג דלהמחבר אסור בחדא לריעותא מ"מ בחנויות העשוין לפתוח ולנעול יוכל לצרף קולא הב"ח בשם התוספות : מ"א סק"ט (°) ב' רגלים ר"ל צירים : שם (°) שמא יתקע דאינו נראה כל כך כמבואר ברסי' תקי"ט :

באר היטב

אעפ"י שנוטלין בו מ"מ מקרי מלאכתו לאיסור כ"מ ברמב"ם : (ג) תחתיו. ואם מתחלה עשה חלל בקרקע מקום שהנגר יהיה ראשו שם שאינו מוסיף נקב בארץ אין איסור. עוד נ"ל דאם עושין טבעת של ברזל באמצע הבריח ובו אוחזין בשעת פתיחה ונעילה הוי כעושה לו בית יד ומותר אפי' אין קשור ותלוי ט"ז ע"ש:(ד) אין. וה"ה בפקק חלון אם אין עשוי לפתוח אלא לעתים רחוקים הוי כאוהל קבוע הרא"ש סוף עירובין:(ה) ואינן

והב"ח

ביאור הגר"א

בראשו א' כו' אלא אפי' כולו מונח בארץ מתיר מדקאמר אלא איהו כו' שומטו כו' דדוקא בכה"ג אסור כמש"ו למטה באין אסור כו' : צריך שיהא כו'. מ' דבלא"ה אסור בכ"ע אפילו תלוי · ס"ב ואסור עמ"א. אבל הטור השמיטו משום שמפ' כפרש"י דל"ק אנקמז אלא אאינו קשור וא"ל בוכנא כו' ר"ל הא הגינן נגר שיש כו'. כמ"ש רש"י שם שראשו עבה וראוי לבוכנא דהיינו דגלוסטרא וכ' מרש"י דלפי' אינו קשור כלל וע"ש ד"ה עשה והא דקאמר כ"פ בשאינו כו' משום ר"א הוא וכ"ר מרש"י שם ד"ה כשאין ניטל ע"ש ונד"ה ד ן כו' : ס"ג שאין נכנסים. כמ"ש לימה אם יש. כאביי. או. כרבא : אפי' הם כו'. שם כברייתא : ובלבד כו'. וכמ"ש בס"ה : ופתח. הרא"ש אמתני' דנגר וחילק בין כאן לנגר דשם דכאן אינו קבוע ועט"ז וז"ש אפי' והוא נגרר. כיון דמדמה לנגר וכ"מ שם ברא"ש שאמר אפי' אין גבוהים כו' : ס"ד או שאין. כגי' הר"ן והרא"ש : אפי' יש. תוס' ד"ה דלת דהא"כ בלא"ה אסור וכגי' הנגררת אבל לרי"ף שגורס שאינה נגררת ור"ל אפי' אינה קשורה כלל וכמ"ש שומטין ועוקרין אותה כנ"ל בש"ע עדיין נסתר בקושיא דציר לא מהני בכה"ג. אבל הרי"ף אזיל לטעמיה שרפ' דיוקא ברחבה שהוא מוקצה כנ"ל אבל בנכנסין ויוצאין מ' מדבריו דאפי' אינה קשורה כלל מותר וכ"כ הרמב"ם ולהכי דוקא דלת אלמנה והתוס' אזלו לטעמייהו דלאו דוקא מוקצה וכפרש"י וכמ"ש בד"ה כי פליגי ומתני' דלעיל דדלת כו' ולא יתכן לחלק כרי שרילר הראב"ד כנ"ל : אבל דלת כו' וה"ה במקום. ר"ל לשיטת הרי"ף דבכה"ג אפילו אין קשורין כלל ויותר דלא כרי"ף בס"ג יע"ש

מחצית השקל

לצורך מצוה לא ה"ל להתיר א"ו דקי"ל כרבנן דס"ל דליכא איסור כלל בתוס' אהל : והקשו בס' א"ר ובס' ת"ש מאי דהייה מייתי מדברי התוס' כהתיר לאחר מיתת המת הא הר"י הלוי דייק גם מל' התוס' דהאי עובדא הוי קודם שימות המת ותי' בספר ת"ש ר"ס שט"ו דס"ל למ"א דמעלינן דרגא אם כר"א במקום מצוה מותר לס"ד דתוספות במקום מצוה קודם שימות המת א"כ לרבנן דליכא כ"א משום מתקן יש להתיר אפילו אחר שימות המת עכת"ד . אולם אם מ"א ס"ל כן מסברא דנפשיה אין זה לענ"ד כדאי לדחות דברי הר"י הלוי אך לענ"ד הדברים כפשטן דס"ל למ"א אפילו לדעת הר"י הלוי דמ"ש רש"י ותוספת דמיירי קודם שימות המת הוא דוקא הייט דקא לפי המסקנא דתוספות אהל מותר אפי' לדבר הרשות אבל לפי הס"ד דהתו' דתוספת אהל אסור ולא הותר כ"א לדבר מצוה ע"כ צ"ל דמיירי אחר שכבר מת דאי עדיין לא מת מאי מצוה איכ' דלמא לא ימות כלל בשבת ולא יהי' בו צורך ביום השבת ובגג אפילו לא בא להתיר איכא איסורא כמבואר ר"ס שט"ו ועוד הלא מסתמא תקיף ליה עלמא דהא חששו שימות בשב' ואם כן אם לא ימות בשבת וימות במוצאי שבת נמצא שתיקן בשבת לצורך חול א"ו דלס"ד דהתו' מיירי שכבר מת (ולע"ד דהתו' דדימו והשוו איסור פקיקה עם איסור מדידה ומדיד' הותרה משום מצוה . ע"כ צ"ל דהמדיד' היתה אחר מיתה שאז הוצרכו לטפים לצורך מת או הוצרכו לאלון אבל קודם מיתה ל"ל משום מצוה כנ"ל) וקושי' התוספות מנ"ל להוכיח מהאי עובדא דתוספ' אהל מותר דלא כר"א דילמא מיירי לאחר שכבר מת והותר לצורך מצוה . וכפ' ז א"ם דברי מ"א כיון דלס"ד דהתו' דע"כ מיירי לאחר מיתה ואפ"ה כיון דהוי שם צורך מצוה דהא מה"ט הותרה מדידה והיינו לצורך כהנים שיכנסו לבה"כ להתפלל או לבה"מ ללמוד וכדומה הותר תוס' אהל וגם איסור מתקן כ"ש להמסקנא דאתיא כרבנן דתוספת אהל מותר אפי' לדבר הרשות וא"כ לאחר מיתה ליכא כ"א משום מתקן דה"ל להתיר במקום מצוה וכיון דשם נהאי עובדא הי' לצורך מצוה אף א"ל דמ"ש רש"י ותוס' קודם שימות היתה הוא דוקי' דע"כ אפי' לאחר מיתה מותר במקום מצוה וע"כ צ"ל כוונת רש"י ותוס' כמ"ש מ"א אח"ז (וניהו דלמסקנת התוס' לא הותר תוס' אהל משום מצוה לר"א מ"מ איסור מתקן ודאי לא התיר ממדידה דברי במקום מצוה) וכ"ז כתב מ"א לפ"ד הר"י הנזכר דחשיב זה מתקן אבל מ"א מסיים דאין בזה משום מתקן : ולא הוי מתקן כו' שכתבו בא לדחות דברי הר"י הלוי מסברא דאוסר אחר מיתה ומתיר קודם מיתה דמאי איסור מתקן יש יותר לאחר מיתה מקודם מית' דהא גם לאחר מיתה הכלים שהיו בתוכו נטמאו ואין מועיל אלא להבא וכה"ג ע"כ לא חשיב מתקן דהא הותר קודם מיתה אע"ג שיהיה תיקון לעתיד ולהבא : ומ"ש קודם כו' ר"ל מה שמדייק הר"י הלוי מלשון רש"י ותוס' שכ' קודם שימו' המת אין הכוונה דלאחר מיתה היה אסור אלא אורחא דמילתא נקטו דמסתמא תקנו על צד היותר טוב דהיינו קודם מיתה שלא יטמא שום דבר: ופשיטא לרש"י כו' ר"ל דלמאי נכון קודם שימות שכתב רש"י ותוס' הוא דדוקא דלאחר מיתה אסור ולא משום מתקן כמ"ש הר"י הלוי שכבר כתב מ"א דאין זה תיקון אלא משום איסור מחילה דקי"ל כר"ס שט"ו דאין איסור במחיל' כ"א מחילה המתרת אבל הנעשה לצניעות מותר וא"כ לאחר מיתה הוי כמו מחילה המתרת משא"כ קודם מיתה דאינו נקרא מחיל' המתרת דהא עדיין ליכא מת ועז"כ דז"א דל"מ דל"כ דזה כוונת רש"י דהא שם פקק חלון בספים ואלון הוא מן הצד ודעת רש"י דמן הצד ליכא איסור מחילה ואהל אפי' נעשה להתיר (ואולם התוס' דף קכ"ה ע"ב ד"ה הכל מודים באמת הקשו מזה על פירש"י ובכונת רש"י באמת צ"ע הא דפקקו שמאור בספים דהמאור היה למעלה בגג) : וכל שכן למנוע הטומאה דברי ר"ל דזה ל"מ מה נה המתרת דאינו מתיר שום דבר והיינו אם בא לעשות מחילה גמורה כ"ש דלא הוי רק תוס' אהל . (ס"ק ג) ולר"ת כ' וכ"פ בסי' ש"ח סעיף י"ד דבדף קכ"ז תניא קנה שהתקינו להיות נועל בו ס"ל לת"ק דבעינן שיהי' קשור ותלוי בפתח ורשב"ג אומר מתוקן (ר"ל שהכינו והזמינו) אע"פ שאינו קשור וא"ר יוחנן הלכה כרשב"ג ופריך ושמ"ה כל כיסוי הכלים שיש להם בית אחיזה ניטלין בשבת וא"ר יוחנן והוא שיש תורת כלי עליהן ובקנה משני הש"ס דע"כ לרשב"ג לא בעי שיהיה ת"כ עליו ואיך פסק ר"י כרשב"ג ומשני ר' י' ס"ל כרשב"ג במדא דב"ב קשירה אבל בהא לא ס"ל כוותיה דלא בעי תורת כלי ובזה פליג רש"י ור"ת דרש"י ס"ל דתורת כלי ר"ל שיהי' ראוי לשם תשמיש אחר כגון להפך בו זיתים או לפצוע אגוזים ור"ת ס' שהתקינו ועשה בו מעשה והכינו לכך ע"ש הרי דהש"ס השוה דין קנה עם כיסוי הכלים ולרבי יוחנן דבעינן בכיסוי הכלים תורת כלי ה"ה בקנה ומיהו תורת כלי ע"כ גם בשניהם שוה ובסי' ש"ח ס"י כ' כיסוי בור ודות אין ניטלין אא"כ יש"ל בית אחיזה דאז מוכח שהוא כלי כו' הרי דלא התנה שיהיה ראוי לתשמיש אחר ובו"כ ס"ל כשיטת ר"ת וא"כ ה"ה בקנה דהא דיניהם שוה ולכן אע"פ שכאן לא הכריע הרב"י אבל בסי' ש"ח הכריע כר"ת : (ס"ק ד) ומיקרי כו' אבל קנה כו' ר"ל דוקא לר"ת דא"צ שיהי' ראוי לתשמיש אחר מיקרי מלאכתו להיתר אבל לרש"י דבעי' שיהי' ראוי לתשמיש אחר ונקט בש"ע שיהי' ראוי להפך בו זתים או כו' דאם התקינו להפך זתים הוי כלי שמלאכתו לאיסור ואסור בטלטלו כ"א לצורך גופו או מקומו ולכן דייק המ"א וכתב ומיקרי ע"י כך כו' ר"ל דעת ר"ת דעליה קאי רמ"א : (ס"ק ה) ואסור כו' ואם עשה כו' מוכח דכלי הוא ושרי וכתב הרב"י הטעם דאינו דומה לבונה דאין דרך לשקע כלי בבנין לבטלו שם עכ"ל וכ' הט"ז מה שנהוג המקומות עושים נקבים בחומה אצל הדלת מכאן ומכאן ותוחבים הבריח שם אין בו איסור כיון דהנקבים נעשו' מתחלה ודוקא בנפחתה האסקופה שעוש' הנקב עכשיו בשעת נעילה הוא דאסור וכ"ש במקום שעושים טבעת ברזל באמצע הבריח ובו אוחזים לפתוח ולנעול דשרי דהוי כבית יד דשרי כמ"ש בס"ב : (ס"ק ח) הואיל ואינו כו' כמ"ש בב"י דקאי אחנויות ר"ל דברי רמ"א לקוחים מדברי ב"י בספרו הארוך ושם כתב כן על דלתי חנויות שהיו עשויים במקומו על דרך זה דמותר כיון שיש חקיקה כו' הוי כמו אסקופה וכיון דמעמידי' הרבה קרשים זה אצל זה אע"ג שאין מחוברים יחד מ"מ ל"מ לוח א' כיון שיש הרבה קרשים והא דלתי חנויות עשוי לפתוח ולנעול ואע"פ כן לא התירו אלא כיון שיש הרבה קרשים לא מקרי לוח א' משמע דבלוח א' תמיד אסור אפילו במקום שעשוי לפתוח ולנעול · אבל הב"ח כתב בשם התוס' והא דתניא התם דלת אלמנה הנגררת אין נועלים בה בשבת ואיכא תרי לישני מהו דלת אלמנה חד אמר שהוא לוח א' ומ"א שאין לה אסקופה תחתונה ופסק הטור וכן הש"ע דאזלינן לחומרא בשני הלשונות דבעינן שיהיה הרבה קרשים וגם יהי' לה אסקופה תחתונה וכ' התו' דהאי דלת אלמנה צ"ל דמיירי שיש לה ציר דאל"כ מאי איריא דלת אלמנה אפילו בשאר דלתות שאין להם ציר אסורים והקשה הב"ח דלמא לעולם איירי באין להם ציר הכא איירי בעשוי בכניס' ויציאה דבשאר דלתות מותר אפי' אין להם ציר ובדלת אלמנה אסור . א"ו דהתוס' ס"ל דהיכי דעשוי לכניסה ויציאה אין לה דין דלת אלמנה ויש לה דין שאר דלתות ושפיר דייקו התוס' הרי דהתוס' ס"ל בדלת אלמנה אם עשויה לכניסה ויציאה אין לה דין דלת אלמנה ולא בעי אסקופה ואפילו לוח א' שרי : ויש להקל דהא הרמב"ם מיקל טפי · רצה לומר דהרמב"ם פסק כיון דמלתא דרבנן היא מקילינן בקולות שני הלשונות ודי בחד או נעשה מקרשים הרבה אפילו אין לה אסקופה ובשיש לה אסקופה אפילו לוח א' שרי . הרי הרמב"ם מיקל יותר בחד צד מן התוס' דהרמב"ם התיר אפילו אינו עשוי לכניסה ויציאה והתוס' לא התירו כ"א בעשוי לכניסה ויציאה מ"מ בחד צד התוס' מקילים יותר דס"ל היכי דעשוי לכניסה ויציאה לא בעי אסקופה וגם ליכא אף דאיכא תרתי לריעותא מכל מקום שרי אבל להרמב"ם עכ"פ חדא בעינן כנ"ל וא"כ מ"ש מ"א ויש להקל כו' אין הכוונה להקל כדעת הב"ח דבעשוי לכניסה ויציאה אפי' איכא תרתי לריעותא שרי דע"ז אין ראי' מהרמב"ם אלא הכי קאי אדלעיל דמשמע בסעיף ה' דבעשוי לכניסה ויציאה אפי' לוח אחד שרי גבי חלון ומיירי בי"ל אסקופה בהא דאיכא רק חדא לריעותא בזה יש לסמוך על הב"ח בשם התוס' להתיר דהא לרמב"ם בה"ג דאיכא חדא לריעותא שרי אפילו אינו עשוי לכניסה ויציאה וניהו דבהא לא קי"ל כהרמב"ם מ"מ עשוי לכניסה ויציאה יש לצרף סברת הב"ח בשם התוס' ודעת הרמב"ם להתיר באיכא חדא לריעותא : (ס"ק ט) שידה כו' אבל במרדכי כו' ועסי' שי"ד סעיף ז' ר"ל דשם הביא הרב"י מחלוקת הפוסקים אם מותר להסיר הצירים דיש אוסרים דהוי סתירה גמורה והר"י מקוצ"י התיר להסיר הצירים דהוי סתירה גרועה דהא א"צ לשבור שום דבר וכתב מ"א שם דאפי' להמתירים להסיר הצירים מכל מקום בקבוע הצירים מודה דאסור אף בכ"ג דלא הוי בנין מכל מקום מתקן מנא ע"ש וא"כ להאוסרים הסרת צירים דס"ל דהוי סתירה גמורה ה"ה בקבוע הצירים הוי בנין גמור ואיכא איסור תורה שפיר יש לגזור הכא שמא יעשה הצירים אבל להמתירים בהסיר הצירים דאין בזה סתירה ניהו דמודה דאסור להשים ובקבוע הצירים הכא אין איסורו כ"א משום מתקן והוא איסור דרבנן א"כ הכא אין לגזור שמא ישים הצירים דהא אפי' משים ליכא רק איסור דרבנן כ"א גם

ת"ש